

Het toepasbaar maken van de cursus *op zoek naar zin* voor de doelgroep ouderen met een psychiatrische achtergrond. Een nieuwe methodiek rond het levensverhaal ter verbetering van de kwaliteit van leven van ouderen met een psychiatrische achtergrond.

Gepubliceerd: 07-08-2007 Laatste bijgewerkt: 20-05-2024

Dit project stelt zich tot doel een rehabilitatiemethodiek te ontwikkelen die ouderen met een psychiatrische achtergrond ondersteunt bij de genoemde ontwikkelingsopgaven. Doelstelling van deze studie is de cursus *Op zoek naar zin* toepasbaar te...

Ethische beoordeling	-
Status	Werving nog niet gestart
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON30071

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Cursus *op zoek naar zin* voor ouderen met een psychiatrische achtergrond.

Aandoening

- Overige aandoening
- Psychiatrische stoornissen NEG

Synoniemen aandoening

Kwaliteit van leven en psychologisch welbevinden, zelfvertrouwen

Aandoening

Kwaliteit van leven, psychologisch welbevinden en zelfvertrouwen bij psychiatrische patiënten

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Trimbos-instituut

Overige ondersteuning: VSBfonds; De Open Ankh; Stichting Sluyterman van Loo; RCOAK (Roomsche Catholiek Oude Armen Kantoor)

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: Chronisch psychiatrische aandoening, Kwaliteit van leven, Ouderen, Reminiscentie

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

1 Tevredenheid met het leven

- Kwaliteit van leven

2 Psychologisch welbevinden

- Depressie
- Existentieel welbevinden
- Psychologisch Welbevinden

3 Zelfvertrouwen

- Controle over het leven
- Zelfwaardering
- Optimisme

Secundaire uitkomstmaten

niet van toepassing

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Life review wordt beschouwd als een taak die vervuld moet worden gedurende de laatste levensfase. Dit proces omvat twee belangrijke ontwikkelingsopgaven voor ouderen, het oplossen van conflicten uit het verleden en de balans opmaken van het eigen leven (Butler, 1963). Het doel van life review is te kunnen komen tot een betekenisvol en bevredigend verhaal (Baltes & Staudinger, 1996) over het eigen leven en tot integriteit in de laatste fase van Erikson (1963) (Butler & Lewis, 1974). De kracht van het life review ligt in het vermogen de tevredenheid met het leven, psychologisch welbevinden en het zelfvertrouwen te verbeteren (Butler, 2002).

Life review is bij de meeste mensen een natuurlijk proces. Sommige mensen hebben hier echter hulp bij nodig. Zij redden het niet op eigen kracht en lopen daarmee het risico een depressie te krijgen. Om deze mensen te ondersteunen bij de genoemde ontwikkelingsopgaven heeft het Trimbos-instituut de cursus *Op zoek naar zin* ontwikkeld. Doelstelling van de cursus is dat de deelnemers door het maken van een levensverhaal zich kunnen verzoenen met het leven zoals het gelopen is en van daaruit een nieuw perspectief op de toekomst krijgen. Onbekend is in hoeverre deze methodiek toepasbaar is bij ouderen met een psychiatrische achtergrond, in ieder geval zullen er aanpassingen van de cursus nodig zijn.

Met ouderen met een psychiatrische achtergrond worden ouderen bedoeld die een langdurige psychiatrische stoornis hebben en daardoor blijvend gehandicapt zijn. Uit onderzoek bij de doelgroep blijkt dat zij een slechte kwaliteit van leven ervaren op de levensdomeinen die met de ouderdom samenhangen (Depla, Graaf, de & Heeren, 2005). Uit deze bevindingen zou opgemaakt kunnen worden dat bij deze groep ouderen de ontwikkelingsopgaven van de ouderdom niet of niet succesvol doorlopen zijn en er geen sprake is van integriteit. Mede hierdoor is de verwachting dat deze groep in het bijzonder ondersteuning nodig heeft bij het life review proces. Het leven van deze groep ouderen is vaak niet gelopen zoals gewenst en is op het eerste gezicht een *optelsom van mislukkelingen*, hetgeen het extra moeilijk maakt om je ermee te verzoenen.

Doel van het onderzoek

Dit project stelt zich tot doel een rehabilitatiemethodiek te ontwikkelen die ouderen met een psychiatrische achtergrond ondersteunt bij de genoemde ontwikkelingsopgaven. Doelstelling van deze studie is de cursus *Op zoek naar zin* toepasbaar te maken en een plaats te geven in de rehabilitatie voor ouderen met een psychiatrische achtergrond

Onderzoeksopzet

De studie bestaat uit 3 onderdelen:

1. De aanpassing van de cursus *op zoek naar zin* voor de doelgroep ouderen met een psychiatrische achtergrond
2. Proef implementatie van de cursus in de intramurale geestelijke gezondheidszorg voor ouderen
3. Evaluatieonderzoek

Alleen onderdeel 3 zal hier worden toegelicht.

Het evaluatieonderzoek volgt een pretest-posttest design met een voormeting (interview) de week voor het begin van de cursus en een nameting (interview) de week na het eind van de cursus.

Onderzoeksproduct en/of interventie

De cursus >op zoek naar zin> is een cursus rond het eigen levensverhaal voor ouderen met een psychiatrische achtergrond. Deze cursus bestaat uit 12 bijeenkomsten van anderhalf uur in een groep van maximaal 8 personen. Iedere bijeenkomst wordt er een ander thema behandeld. Deze cursus is een aangepaste versie van de cursus >op zoek naar zin> voor ouderen met depressieve klachten, ontwikkeld door het Trimbos-instituut. In deze interventie wordt gebruik gemaakt van de reminiscentie en life review methodiek. De groepsinterventie volgt een stapsgewijze opbouw en is gestructureerd aan de hand van leerdoelen en oefeningen. Iedere bijeenkomst komt er een ander thema aan bod.

Inschatting van belasting en risico

Na het instemmen met het onderzoek moet de cliënt twee keer een interview hebben, te weten bij de voor- en nameting. Deze interviews duren maximaal één uur. Voor het volgen van de interventie, de cursus *Op zoek naar zin* is een tijdsinvestering van 12 keer anderhalf uur, in totaal 18 uur gedurende 12 weken gemoeid.

We verwachten dat de interventie (cursus) het welbevinden van de deelnemende cliënten zal verbeteren. Ook verwachten we dat de cliënten graag zullen deelnemen aan de cursus omdat er weinig interventies beschikbaar zijn voor deze doelgroep.

De cursusinterventie is eerder gebruikt en onderzocht in andere oudere doelgroepen waarvan geen bijwerkingen of nadelige gevolgen bekend zijn.

Een mogelijke belasting voor de client vormt het geconfronteerd worden met onprettige herinneringen uit het verleden een extra belasting voor de client, die vaak een lang verleden van psychiatrische problematiek heeft. Om die reden kozen we voor cursusbegeleiders die als hulpverlener werkzaam zijn binnen de instelling. Zij kunnen de cliënt verwijzen naar hun eigen behandelaar indien nodig. Bovendien kan deelname aan het onderzoek op elk gewenst moment worden afgebroken.

Contactpersonen

Publiek

Trimbos-instituut

Postbus 725
3500 AS
Nederland

Wetenschappelijk

Trimbos-instituut

Postbus 725
3500 AS
Nederland

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

55 jaar en ouder
opgenomen op een verblijfsafdeling van een psychiatrisch ziekenhuis of in een
beschermende woonvorm
geschikt bevonden door behandelaar

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

dementie

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Interventie onderzoek

Blindering: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Behandeling / therapie

Deelname

Nederland

Status: Werving nog niet gestart

(Verwachte) startdatum: 01-08-2006

Aantal proefpersonen: 56

Type: Verwachte startdatum

Ethische beoordeling

Niet beschikbaar

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL12751.097.06